

Titel:	Protocol Rechtszitting op locatie – versie advocatuur
Nummer:	1
Uitgifte datum:	Feb. 2013
Doel protocol:	Beschrijft de wijze waarop een rechtszitting bij De Vaart plaatsvindt.
Auteurs:	Pieter Nuij, Joske Kaijee, Danique Sikkes en Rosa Warmerdam

1. Algemeen

1.1 Introductie

Bij de rechtszitting op locatie houdt de kinderrechter zitting in een vergaderruimte binnen de JeugdzorgPlus instelling Horizon, locatie De Vaart. Het gaat hierbij om rechtszittingen betreffende de verlenging van de (voorlopige) ondertoezichtstelling en/of van de machtiging gesloten jeugdzorg. Ook worden tijdens deze rechtszittingen eventueel jeugdigen gehoord die in het kader van een crisissituatie in de instelling zijn geplaatst. Andere rechtszittingen, bijvoorbeeld in het strafrechtelijk kader, blijven plaatsvinden op de rechtbank. Alle betrokkenen die bij de 'gewone' rechtszitting aanwezig zijn, zullen ook bij de rechtszitting op locatie aanwezig zijn. Kortom: alle betrokkenen reizen naar de JeugdzorgPlus instelling in plaats van naar de rechtbank.

Door de rechtszitting op locatie te houden, wordt de spanning voor de jeugdigen zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast is de inbreuk op het dagritme van de jeugdige minimaal. Ook heeft de jeugdige op locatie de mogelijkheid zich tijdens de zitting te laten begeleiden door een pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerker kan tijdens de rechtszitting als steun voor de jeugdige dienen en na de rechtszitting de uitspraak van de rechter aan de jeugdige verduidelijken. Verder is het voor de rechter op locatie mogelijk om eventuele vragen over de behandeling van de jeugdige aan de gedragswetenschapper voor te leggen. De gedragswetenschapper is op afroep beschikbaar. Voor de jeugdige bestaat de mogelijkheid tot een zogenoemde 'cooling down': als de spanning te hoog wordt, kan de jeugdige tijdelijk de zittingszaal verlaten, waarbij hij wordt begeleid door de pedagogisch medewerker. Bij contra-indicaties kan de rechtbank beslissen dat de rechtszitting alsnog op de rechtbank dient plaats te vinden.

Voor alle duidelijkheid:

- Het gaat hierbij alleen om rechtszaken die anders in rechtbank Den Haag zouden hebben plaatsgevonden. Jeugdigen die elders worden opgeroepen en onder een ander arrondissement vallen, moeten afreizen naar die rechtbank.
- Civiele rechtszittingen vinden in beginsel altijd op De Vaart plaats, tenzij er sprake is van één van de in punt 3.2
- genoemde contra-indicaties.
- Zittingen in het kader van het strafrecht vinden altijd bij de rechtbank plaats.
- Indien mogelijk, wordt ook de verlenging van de ondertoezichtstelling van de jeugdige behandeld; als er broertjes en/of zusjes onder de 12 jaar zijn waarvan de ondertoezichtstelling moet worden verlengd, dan kan dit verzoek worden meegenomen. Het is niet de bedoeling dat broertjes en/of zusjes boven de 12 jaar eveneens worden opgeroepen om tijdens de zitting op locatie aanwezig te zijn.

1.2 Moment waarop het protocol wordt doorlopen

- Rechtszittingen kunnen iedere dinsdagmiddag in de oneven weken plaatsvinden in de vergaderruimte.
- Eventueel kan het horen van jeugdigen die door een crisisplaatsing in De Vaart zijn geplaatst, op een ander moment plaatsvinden.

1.3 Reikwijdte en indeling protocol

Dit protocol omschrijft de wijze waarop een rechtszitting binnen Horizon, locatie De Vaart, voor de advocatuur plaatsvindt.

2. **Betrokken partijen en begripsbepaling**

2.1 Jeugdige

Hij/zij die feitelijk verblijft op De Vaart en over wie een beslissing omtrent de kinderbeschermingsmaatregel wordt genomen.

2.2 Ouder(s) en/of verzorger(s)

Ouder(s) en/of verzorger(s) zijn belanghebbenden bij de rechtszitting, indien zij door de rechtbank als zodanig zijn aangemerkt en worden opgeroepen voor de rechtszitting. Ouders kunnen zich eventueel laten bijstaan door een eigen advocaat.

2.3 Interne betrokkenen

Bij de rechtszitting op locatie in De Vaart spelen de volgende interne betrokkenen een rol:

1. Pedagogisch medewerker: De pedagogisch medewerker geeft uitvoering aan de behandeling en de zorg aan jeugdigen binnen de eigen afdeling. De pedagogisch medewerker is bij de directe uitvoering van het werk op de afdeling gericht op het groepsgerichte behandelklimaat en de uitvoering van individueel gerichte behandelplannen.
2. Gedragswetenschapper: De gedragswetenschapper is verantwoordelijk voor de effectieve en efficiënte observatie, diagnostiek en behandeling van de jeugdigen binnen zijn of haar afdeling, waarbij behandeling en bedrijfsvoering onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.
3. Bode: ontvangt, begeleidt en introduceert alle genodigden. Daarnaast neemt de bode de praktische zaken voor zijn rekening, zoals het eventueel kopiëren van documenten die voor de rechtszitting nodig zijn.
4. Veiligheidsmedewerker: waarborgt de veiligheid rondom en tijdens de rechtszitting en is preventief aanwezig.

2.4 Externe betrokkenen

Bij de rechtszitting op locatie in De Vaart spelen de volgende externe betrokkenen een rol:

1. Rechter: de kinderrechter neemt een beslissing over de kinderbeschermingsmaatregel van de jeugdige. Het oordeel is bindend. De betrokkenen dienen zich aan de door de rechter genomen beslissing te houden. Om privacyredenen vindt de behandeling ter terechtzitting achter gesloten deuren plaats (artikel 803 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Dit geldt eveneens voor de behandeling van de zaak van een jeugdige op locatie. De rechter zal op locatie een toga dragen.
2. Griffier: de griffier zit tijdens een rechtszitting altijd links (voor de kijker rechts) van de rechter. Hij/zij draagt net als de rechter een toga. De griffier bereidt de zaken voor, maakt een verslag tijdens de rechtszitting en ondersteunt de rechter bij het schrijven van de beschikking.
3. Advocaat van de jeugdige: bij een verzoek tot plaatsing van een minderjarige in een JeugdzorgPlus instelling, krijgt de minderjarige ambtshalve een advocaat toegewezen (artikel 29f lid 2 Wet op de jeugdzorg). De advocaat draagt, net als de rechter en griffier, een toga.
4. Advocaat van ouders: indien ouders belanghebbenden zijn en voor de zitting op locatie worden opgeroepen, kunnen zij zich laten bijstaan door een advocaat.
5. (Gezins)voogd van Bureau Jeugdzorg, William Schrikker Groep, het Leger des Heils of Nidos: dit is bij een verlenging van de kinderbeschermingsmaatregel de verzoekende partij.

6. Zittingsvertegenwoordiger van de Raad voor de Kinderbescherming (alleen bij crisisplaatsing, eerste verzoek): dit is bij de crisisplaatsing (eerste verzoek) de verzoekende partij.

3. Activiteiten/ handelingen voorafgaand de rechtszitting

3.1 Uitleg tijdens opnamegesprek

Tijdens het eerste intakegesprek zal de gedragswetenschapper aan de jeugdige en ouder(s)/ verzorger(s) (woonachtig in arrondissement Den Haag en die in aanmerking komen voor zitting op locatie) toelichten dat een eventuele rechtszitting tijdens het verblijf van de jeugdige in De Vaart in principe plaatsvindt in De Vaart. Aan de ouder(s)/ verzorger(s), jeugdige en (gezins)voogd wordt uitgelegd onder welke condities de rechtszitting plaatsvindt in De Vaart.

3.2 Contra-indicaties

Indien één van de volgende contra-indicaties zich voordoet, kan de rechtszitting alsnog bij de rechtbank Den Haag plaatsvinden:

- Indien een jeugdige een 'onbegeleide verlofstatus' heeft en al een aantal dagen per week op zijn toekomstige woonplek verblijft en/of een dagbesteding buiten De Vaart heeft;
- Wanneer ouder(s)/ verzorger(s), (gezins)voogd en/of gedragswetenschapper van mening zijn dat het niet wenselijk is dat de rechtszitting in De Vaart plaats zal vinden, dienen zij contact op te nemen met de rechtbank en het risico bij de griffie te melden. De rechtbank beslist hieromtrent;
- De rechtbank onderzoekt of er sprake is van andere contra-indicaties, zoals ouders in detentie of een contactverbod, waardoor een rechtszitting op locatie niet mogelijk is. Als de zitting van de jeugdige door een meervoudige kamer wordt behandeld, zal dit eveneens op de rechtbank plaatsvinden.
- De zitting van de jeugdige zal eveneens in de rechtbank plaatsvinden, indien de advocaat van de jeugdige of de ouders bezwaar maakt tegen de zitting op locatie.

De gezinsvoogd vermeldt de aanwezigheid van eventuele contra-indicaties op het bijzonderhedenformulier dat naar de griffie van de rechtbank wordt gezonden. De rechtbank bepaalt, met het oog op de bovengenoemde contra-indicaties, welke locatie het beste aansluit bij de belangen van de jeugdigen en zal de belanghebbenden voor een rechtszitting oproepen, waarbij de locatie wordt vermeld.

3.3 Begeleiding advocatuur op zittingsdag

Op de dag van de zitting kan de advocaat zich melden bij de receptie van De Vaart. Hij of zij wordt aangemerkt als 'aangekondigd bezoek' en dient zich te legitimeren door middel van een advocatenpas. De receptionist(e) stelt de medewerker die belast is met coördinatie van de rechtszittingen (de bode) op de hoogte van de komst van de advocaat. De bode begeleidt de advocaat vervolgens naar de wachtruimte bij de zittingszaal.

3.4 Gebruik aparte wachtruimte op zittingsdag

De Vaart heeft, naast de algemene wachtruimte, een aparte wachtruimte bij de zittingszaal. Hier kan indien gewenst de advocaat met de jeugdige voorafgaand aan de rechtszitting een voorbereidend gesprek voeren. Deze ruimte kan eveneens worden gebruikt indien ouders beter apart van elkaar de zitting af kunnen wachten of het onaangekondigde bezoek kan hier plaatsnemen. De rechter beslist uiteindelijk of het onaangekondigde bezoek mee mag in de zittingszaal.

3.5 Begeleiding jeugdige op zittingsdag

Ongeveer 15 minuten voor aanvang van de zitting begeleidt de pedagogisch medewerker de jeugdige naar de zittingszaal. Indien de jeugdige dit wenselijk vindt, kan de pedagogisch medewerker tegelijk met de andere genodigden de zittingszaal betreden en de jeugdige tijdens de rechtszitting te begeleiden en te ondersteunen. Dit dient voorafgaand aan de zitting aan de jeugdige, zonder aanwezigheid van de pedagogisch medewerker, gevraagd te worden.

4. Activiteiten / handelingen tijdens de rechtszitting

4.1 Kinderverhoor

In principe horen de Haagse kinderrechtshouders de jeugdige in gesloten jeugdzorgzaken niet apart voorafgaand aan de zitting. De jeugdige is in gesloten jeugdzorgzaken namelijk zelf procespartij. Er kan reden zijn om van dit uitgangspunt af te wijken (bijvoorbeeld als de jeugdige dit zelf verzoekt), maar dat is ter beoordeling van de individuele kinderrechtshouder. Het is daarom belangrijk om de jeugdige erop voor te bereiden dat hij in principe met de kinderrechtshouder spreekt in aanwezigheid van alle andere betrokkenen.

4.2 Rechtszitting

Tijdens de rechtszitting zal een gedragswetenschapper (van de jeugdige) op afroep beschikbaar zijn voor het beantwoorden van eventuele vragen en het geven van toelichting over de behandeling. De vragen die door de kinderrechtshouder aan de gedragswetenschapper worden gesteld, dienen uitdrukkelijk over de voortgang van de behandeling te gaan en voor de rechterlijke uitspraak relevant te zijn. Tijdens de zitting is er een mogelijkheid voor een 'cooling down'. Als de emoties te hoog oplopen, dan kan de jeugdige even de vergaderruimte verlaten en even tot zichzelf komen. Hierbij wordt de jeugdige begeleidt door de pedagogisch medewerker. Als de jeugdige tot rust is gekomen, dan kan hij de zittingszaal weer betreden.

4.3 Zittingsduur

De zitting neemt in principe 30 minuten in beslag.

4.4 Waarborging veiligheid

Preventief:

- Er zal te allen tijde een veiligheidsmedewerker buiten de zittingszaal wachten. In geval van incidenten, kan deze direct ingrijpen. Op verzoek van de kinderrechtshouder, zal de veiligheidsmedewerker in de zittingszaal aanwezig zijn.
- De rechter of de griffier draagt een telefoon bij zich en kan eventueel op een alarmknop drukken.

Incidenten:

- Wanneer er tijdens de zitting als gevolg van het gedrag van de jeugdige een incident voordoet, gelden de voor De Vaart opgestelde procedures.
- Wanneer er bij de rechtszitting door het gedrag van de overige aanwezige(n) de veiligheid in het geding komt, zal alarm worden geslagen.
- Na afloop van de rechtszitting waarbij het incident zich voor heeft gedaan, zal door de veiligheidsmedewerker een melding worden gemaakt bij het management van De Vaart en deze incidenten zullen bij de evaluatie worden besproken.

5. Activiteiten / handelingen na afloop van de rechtszitting

5.1 Vertrek genodigden

Na afloop van de rechtszitting begeleidt de bode de genodigden richting de uitgang van De Vaart. De pedagogisch medewerker draagt zorg voor het terugbrengen en begeleiden van de jeugdige naar de woongroep. Voor de jeugdige is de mogelijkheid om de zitting op locatie na te bespreken met de pedagogisch medewerker.

5.2 Contactmoment ouder(s)/verzorger(s) met jeugdige

Een bezoekenmoment aansluitend op de rechtszitting is alleen mogelijk wanneer dit van tevoren is aangevraagd en wordt goedgekeurd door de gedragswetenschapper.